

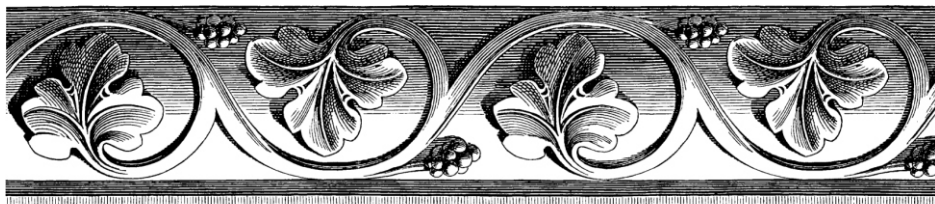
ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

REDAKTORZY NACZELNI SEKCJI

A	MATHEMATICA	Stanisław Prus
AA	CHEMIA	Jacek Goworek
B	GEOGRAPHIA, GEOLOGIA ETC.	Ewa Skowronek
F	HISTORIA	Joanna Sobiesiak
FF	PHILOLOGIAE	Monika Gabryś-Sławińska
G	IUS	Małgorzata Łuszczynska
H	OECONOMIA	Robert Zajkowski
I	PHILOSOPHIA – SOCIOLOGIA	Lesław Hostyński
J	PAEDAGOGIA – PSYCHOLOGIA	Ryszard Bera
K	POLITOLOGIA	Maria Marczevska-Rytko
M	BALCANIENSIS ET CARPATHIENSIS	Krystyna Trembicka
N	EDUCATIO NOVA	Małgorzata Karwatowska

ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

SECTIO J

PAEDAGOGIA-PSYCHOLOGIA

Teoria i praktyka edukacyjna.
Wybrane aspekty

Redakcja
Joanna Wierzejska

VOL. XXXVI, 1

2023

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
ISSN 0867-2040

REDAKTOR NACZELNY/EDITOR-IN-CHIEF

RYSZARD BERA

ZASTĘPCA REDAKTORA/VICE EDITOR

JOANNA WIERZEJSKA

SEKRETARZ/SECRETARY

KATARZYNA NOWOSAD

ANNA TYCHMANOWICZ

CZŁONKOWIE REDAKCJI/ MEMBERS OF THE EDITORIAL TEAM

URSZULA LEWARTOWICZ, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska
ELŻBIETA ANNA KWIATKOWSKA, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Polska
MIROSLAW LASKOWSKI, Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie, Polska
GRZEGORZ MARCIN SANECKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska
RENATA TOMASZEWSKA, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Polska

RADA NAUKOWA/SCIENTIFIC BOARD

SARA BARROS ARAÚJO, Instituto Politénico do Porto, Escola Superior de Educação, Portugalia
JERZY BRZEZIŃSKI, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska
MARIA CHEPIL, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska;
Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Ivana Franki w Drohobyczu, Ukraina
HAMIT COŞKUN, Abant İzzet Baysal University, Turcja
DARIUSZ DOLIŃSKI, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny Wydział Zamiejscowy we Wrocławiu, Polska
ANNA KANIOS, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska
ORESTA KARPENKO, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Ivana Franki w Drohobyczu, Ukraina
MARIA KIELAR-TURSKA, Akademia Ignatianum w Krakowie, Polska
MALGORZATA KUŚPIT, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska
MARIA LHOTOVA, University of South Bohemia in České Budějovice, Czechy
LARYSA LUKIANOVA, Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie, Ukraina
CARMEN MORET-TATAY, Catholic University of Valencia "San Vicente Martir", Hiszpania
JERZY NIKITOROWICZ, Uniwersytet w Białymstoku, Polska
MARIAN NOWAK, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Polska
NELLA NYCZKAŁO, Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie, Ukraina
CONSTANTINA PANOURGIA, Bournemouth University, United Kingdom
MARIA G. PEDICONI, Università Degli Studi di Urbino, Włochy
NORBERT G. PIKULA, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska
FRANCESCO PIRA, Università Degli Studi di Messina, Włochy
ANDRZEJ RADZIEWICZ-WINNICKI, Społeczna Akademia Nauk w Łodzi, Polska
STEFAN RAZIK, FOM Hochschule in Hannover, Niemcy
NADIYA SKOTNA, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Ivana Franki w Drohobyczu, Ukraina
BOGUSŁAW M. ŚLIWERSKI, Uniwersytet Łódzki, Polska
BEATA ZARZYCKA, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska

The journal is published online: www.psych-ped.annales.umcs.pl

REDAKCJA/EDITING

ANNA ADAMCZYK

PROJEKT OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH/COVER AND TITLE PAGES DESIGN

JERZY DURAKIEWICZ

SKŁAD/TYPESETTING

AGNIESZKA MUCHOWSKA

ISSN 0867-2040

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

20-031 Lublin, ul. Idziego Radziszewskiego 11, tel. (81) 537-53-04

e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl

<http://www.wydawnictwo.umcs.eu>

Dział Handlowy, tel.: 81 537-53-02

e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Spis treści

Table of Contents

BOGUSŁAW ŚLIWERSKI	
<i>Myśl pedagogiczna Marii Montessori wobec skutków czarnej pedagogiki i rywalizacji . . .</i>	7
Maria Montessori's Pedagogical Thought in the Face of the Effects of Black Pedagogy and Competition	
WALDEMAR FURMANEK	
<i>Koncepcje człowieka filozoficzną podstawą pedagogiki . . . . .</i>	17
Human Being Concepts as a Philosophical Basis of Pedagogy	
MARCIN ROJEK, JOANNA LEEK, MAŁGORZATA KOSIOREK, GABRIELA DOBIŃSKA	
<i>Mutual Learning Community: Teachers' Opinions on Their Learning Possibilities in Schools Implementing International Programmes . . . . .</i>	27
Społeczność wzajemnego uczenia się. Opinie nauczycieli na temat możliwości ich uczenia się w szkołach realizujących międzynarodowe programy kształcenia	
MARZANNA FARNICKA, VERÁ KOSIKOVÁ	
<i>Models of Inclusive Education in Selected Educational Institutions in Czechia – Inclusive Education and Organization Culture . . . . .</i>	45
Modele edukacji włączającej w wybranych placówkach oświatowych w Czechach – edukacja włączająca a kultura organizacji	
AGATA GOŹDZIEWICZ-ROSTANKOWSKA	
<i>Przegląd wybranych badań nad zastosowaniem arteterapii w pracy z dziećmi uchodźców i imigrantów . . . . .</i>	63
A Review of Selected Research on the Use of Art Therapy in Working with Refugee and Immigrant Children	

FRANCESCO PIRA	
<i>Education and Technologies: Between New Emergencies and New Opportunities</i>	73
Edukacja i technologie – między nowymi zagrożeniami a nowymi możliwościami	
MARIUSZ GAJEWSKI	
<i>Rodzina i jej doświadczenie emigracyjne w kontekście wielokulturowości.</i>	
<i>Wybrane zagadnienia</i>	81
Family and Its Emigration Experience in the Context of Multiculturalism: Selected Issues	
KONRAD KAWAŁA	
<i>Samoocena a gotowość do zachowań asertywnych wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej</i>	93
Self-Assessment and Readiness for Assertive Behavior among Children in Institutional Foster Care	
EWELINA MLECZKOWSKA	
<i>Percepcja własnych kompetencji przez studentów psychologii – raport z badania pilotażowego</i>	109
Psychology Students' Perception of Their Own Competence – Pilot Study Report	
ALICJA RYCZKOWSKA	
<i>The Significance of the Aging for the Effectiveness of Affective Regulation in the Context of Music Perception (Research Review)</i>	133
Znaczenie procesu starzenia się dla efektywności regulacji afektywnej w kontekście odbioru muzyki (przegląd badań)	
MARLENA MODZELEWSKA	
<i>Czy pop psychologia uczy psychologii? Wiedza psychologiczna wśród uczniów szkół ponadpodstawowych</i>	149
Does Pop Psychology Teach Psychology? Psychological Knowledge among Students of Secondary Schools	